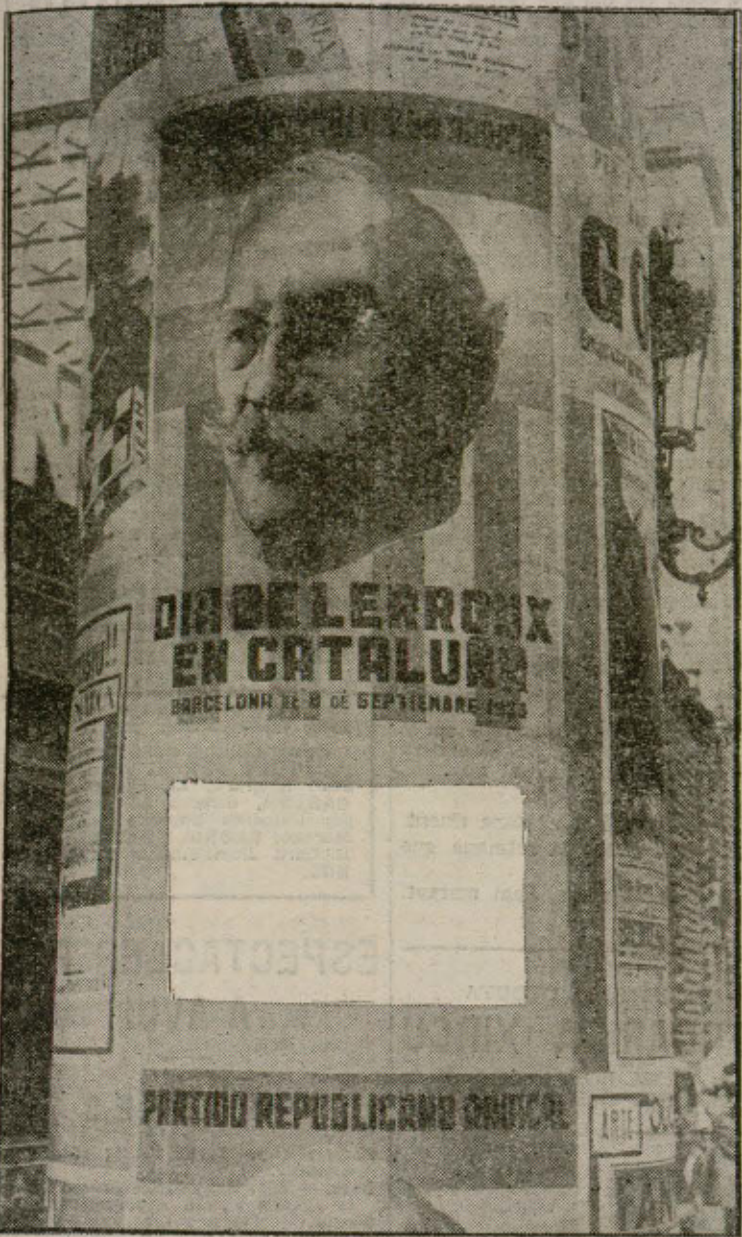

AVUI, SEGON ANIVERSARI DE LA MORT D'UN GRAN CATALA

En record de Campalans, a Torredembarra, on morí tràgicament

AVUI, «DIA DE LERROUX». — Aspecte parcial d'una de les columnes anunciadores de la nostra ciutat (Foto Centelles.)

LES HORES APREMIANTS DE GINEBRA

MUSSOLINI, A PROVA

(Del nostre corresponent especial a Ginebra)

AFUJAMENT ITALIA
En resum, la qüestió torna a Mussolini. No ja frega i intueix, sinó passada per moltes mans. El Duce, vist des de Ginebra, ja no és la gran figura d'acer: és un home, amb tot el drama d'un home. L'afujament de conjunt de la posició italiana es dona aïllat per segurs, quin quins siguin els gestos terribles que el vulgari dissimular.

En conseqüència, com avançada d'ahir, a tots els centres de la Societat de Nacions, avui victoriosa als seus propis ulls, es dibuixa un moviment de generositat envers Itàlia. Potser generositat de maniobra, per tal d'atreure la part d'opinió italiana, i adreça de la delegació italiana, i fins dire aquella part d'Aloisi, que marxa sense fer cap a la violència anti-jurídica. Però, en una paraula, és dona la impressió que si Itàlia pacta pacíficament dins el quadre de la Societat de Nacions, no farà un mal negoci.

«AMB, SENSE, CONTRA...»
El problema consisteix a saber

ELS OBRERS PARISENCS A HENRY BARBUSSE

Paris, 7. — Un nombre públic ha defilat aquest matí davant el cadafalç aixecat en l'edifici dels Sindicats Obrers de França, a homenatge a la memòria de l'escriptor francès Henry Barbusse, mort recentment a Moscou.

En aquest número:

- Pàg. 2: TEATRES I CINEMES
 - Pàg. 3: EL TREBALL
 - Pàg. 4: VIDES TRISTES A LA PRESÓ DEL CARRER LLEIALTAT
 - Pàg. 5: LES COMARQUES CATALANES
 - Pàg. 6: EL MOMENT A LA S. DE N.
 - Pàg. 7: LA SITUACIO INTERIOR
 - Pàg. 10: LES MEMORIES DE DORA STROEGER
 - Pàg. 12: UN INTERESSANT SIM MAPA D'ETIOPIA
- AQUEST NUMERO CONSTA DE 12 PAGINES

Mentre Mr. Rickett arriba a Europa...

El Negus i la sensacional concessió petrolera signada amb el financer anglès

UNES PARAULES DEL «REI DE REIS» SOBRE L'ACORD D'ABISSINIA AMB UN TRUST AMERICÀ

Del nostre enviat especial JEAN ALLOUCHERIE

NOTA IMPORTANT. — El mateix dia que el nostre enviat especial a Addis Abeba, Jean Allouche, obtenia les següents interessants declaracions del Negus, d'Abissínia, sobre la concessió petrolera signada amb la filial de la «Standard Oil», l'«African Exploration and Development Corporation», el secretari d'Estat nord-americà, senyor Hull, anunciava que la companyia concessionària renunciava a l'exploració. Aquell mateix dia — 4 de setembre — es reunia a Ginebra el Consell de la Societat de Nacions. El sensacional afer entrava, doncs, momentàniament, en un punt mort que facilités les deliberacions dels delegats a Ginebra, en el greu conflicte entre Itàlia i Abissínia.

Ara bé:
Els cablegrams del mateix dia, de procedència americana, afirmaven que els altres grups — a part de la Standard Oil — en nom dels quals Mr. Rickett havia signat la concessió, NO HI RENUNCIAREN. El financer Mr. Chertok declarava, igualment, que el seu grup tenia la intenció de continuar el seu projecte d'exploració dels terrenys petrolífers d'Etiopia.

Aquestes informacions coincidien amb la notícia publicada a L'Echo de Paris, el mateix dia, i tramesa pel seu corresponent especial a Addis Abeba, segons la qual l'EMPERADOR ES NEGA A CANCEL·LAR LA CONCESSIO ATORGADA A UNA COMPANYIA AMERICANA.

Finalment, el signant de la concessió, el famós financer anglès Mr. Rickett, que es troba en aquests moments camí d'Europa, ha declarat en un intervist radio-telegràfic que ell en efecte ha signat la concessió com a representant de determinades companyies... i que no sap res més.

Creiem que tot plegat dona motius suficients a la interrogació i al dubte. Que passarà definitivament amb la concessió? Quina serà l'actitud última dels financers americans, del Negus i del mateix Mr. Rickett en el gran afer en qüestió? Els interessos morals dels Estats — suposant que realment no vulguin la guerra — seran més poderosos que l'interès material de les fonts de petroli africanes?

Heus ací uns interrogants gravissims, per ara inconestats.
I heus ací perquè, a desgrat de tot, el següent intervist amb el Negus conserva tot l'interès d'un document sensacional:

Addis Abeba, setembre. — Hores abans de l'obertura de la sessió de Ginebra, sense Ginebra o contra Ginebra, és la fórmula que el Duce va llançar orgullós al món. Faltava saber quina reacció produïria aquesta fórmula, avui, dins el mateix Mussolini.

Parlo amb diversos comentaristes a la Sala de Passos, a la de Premsa i també dins el saló de sessions, en l'interregne avorrit de les traduccions (de l'anglès al francès o vice-versa, segons la llengua utilitzada per l'orador). Els millors eixien de comentar els incidents immediats, que destorben la clara visió del conjunt de l'evolució de l'afer etiopià, i eviten sobretot la profecia. En canvi, constatarem fets. «Contra Ginebra? Diuen: Ginebra ha donat motiu per a rompre. Contra l'opinió de Mussolini, el Consell de la S. de N. ha fet el següent: Primer. Acceptar Etiopia a la taula del Consell; Segon. Començar la primera sessió sota la paraula a Eden, en lloc d'iniciar-la amb l'acusació contra Etiopia, com demanà Aloisi; Tercer. Escoltar amb calma la requisitòria de Jese contra el fetisme, i no voler aixecar la sessió quan De Rocco, en tornar a la sala, ho demanà al president; Quart. Haver persistit a nomenar el Comitè de Conciliació, a desgrat de l'oposició d'Itàlia, i Cinquè. Haver posat a aquest Comitè el delegat turc, següent fidel de la U. R. S. S. (la qual és defint contra la tesi italiana, per boca de Litvinov), amb l'anglès, i haver-lo fet presidir pel senyor Madariaga, definit com a favorable a la tesi britànica, o millor, com a molt addicte al Pacte de la Societat de Nacions. L'única concessió feta a Itàlia consisteix a no citar l'article 15 del Pacte a la constitució del Comitè: satisfacció de forma.

ESQUERDES A ITALIA
Altres rànecs de fets, que avui circulen copiosament pels locals del Palau de les Nacions, són els de la situació interna del poble italià. No tindrà sinó al·lò que he pogut comprovar, i per això m'abstinc de detallar les notícies de pestes, disgustos, llàgrimes de mares que són reportades ací. Però que, ací i avui, es parla molt de les esquerdes amagades del bloc de l'opinió italiana, és un fet que jo he comprovat entre els grups. Quant a la situació en què es troba Aloisi, no cal preguntar-la a ningú. Aloisi és un diplomàtic correcte, molt senyor, i jo l'he vist tornar-se vermell i passar-se bona estona la mà per la cara quan per ordre superior ha hagut de fer la comèdia d'entrades i sortides del saló de sessions, segons les sortides i entrades que hi fa el bon Teclé Havariate.

MES FORCES QUE ACTUEN
Però hi ha una altra sèrie de notícies que coincideixen a posar de relleu la preparació creixent d'Itàlia per a la guerra. Hi ha l'entusiasme al roig blanc de les joventuts feixistes. Hi ha el prestigi interior del Duce.

Totes aquestes forces actuen avui dins Mussolini, dins les seves entranyes. Si poguéssim veure com es barallen allà dins, sobriem moltes coses. És una digestió difícil la del plat que es va cuinant a Ginebra, sota els ulls de Mr. Eden. La indubitable capacitat de gran polític del Duce passa per una prova formidable.

UNA EMPRESA SERIOSA
Una empresa seria no despen grans sumes en exploracions i sondatges sense tenir la seguretat que recollirà els fruits del capital exposat.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

LA CONCESSIO ACORDADA
La concessió acordada, no ha estat acordada a un trust anglo-americà, sinó a una companyia americana. Etiopia no té obligacions ni compromisos en aquest sentit derivats del Tractat tripartit del 1906. Són els tres signataris d'aquest tractat els que han cregut convenient adquirir compromisos entre ells. Aquests compromisos no liugen Etiopia ni els Estats Units. Per consegüent, cap interès de les potències signatàries del tractat no està afectat per la convenció de referència.

En el lloc on perdé la vida Rafael Campalans, seran llançades unes flors d'homenatge i de fidelitat

SERRA I MORET, PRESIDENT ACTUAL DE L'ATENEU POLYTECHNICUM, PRONUNCIARÀ UN PARLAMENT EN MEMORIA DE L'ABSENT

Tal com hem vingut anunciant reiteradament, avui, diumenge, amb motiu del segon aniversari de la tràgica mort del plebeu Rafael Campalans, a la platja de Torredembarra tindrà efecte en aquell lloc un acte necrològic a la seva memòria. L'acte tindrà lloc al matí, a la platja, i consistirà en la simple cerimònia de tirar flors a mar, al lloc on va finir l'enyorat amic, i en un parlament necrològic del president de l'Ateneu Politechnicum, Manuel Serra i Moret.

Per a assistir-hi, l'Ateneu — del qual fou fundador i primer president l'homenatjat — ha organitzat un tren especial que surt de l'estació de França avui, a les vuit del matí, arribant a Torredembarra a dos quarts de deu i, després de celebrar l'acte a les deu, sortirà d'allí cap a Barcelona a les dotze, i arribarà a la nostra capital cap a quarts de dues.

Sabem que són nombrosíssimes les comissions i els ciutadans que avui es traslladen a la bella platja pontentina, on havia de trobar la mort el pobre Rafael Campalans, malaguanyadíssim.

El qui fou President de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys, ha tramès la seva adhesió des del penal de Puerto Santa Maria, on complex condemna. El nostre diari — que envia dos redactors al senill i emotiu acte — s'ha adherit també oficialment a l'homenatge, funerals civils, davant el blau Mediterrani, del gran ciutadà de Catalunya i del món que fou Campalans.

Sabem que els viatgers són nombrosíssims. Cal que ho siguin més, i més encara. Cal decidir el viatge en l'hora matinal d'aquest diumenge de setembre, que el destí volgué establir a la fina sensibilitat de Rafael Campalans...

Llegiu, a la pàg. 8, l'interessant article de Lluís Capdevila, titulat «L'ULTIM ESTIUEIG DE CAMPALANS»

A la Presó Model

Visites

Els catalanistes republicans emprisonats amb motiu dels fets d'octubre continuen essent visitadíssims. Darrerament han estat a visitar-los els senyors Carles Pi i Sunyer, ex-alcalde de Barcelona, Frontera, Cardús, Hilari Salvador, R. Bertral, Navarro, Alguader i Soler Bru entre altres.

per cap altre govern, no podria de cap altra manera ésser considerada com una ingerència estrangera.

(Prohibida la reproducció.)

Copyright Opera Mundí

Un grup de mecànics i aviadors — indígenes i francesos — a l'aeròdrom d'Addis Abeba, en companyia de l'enviat especial de Premsa, Jean Allouche (Foto exclusiva de LA HUMANITAT.)

L'enyorat Campalans

Aquest record que, en el segon aniversari de la mort de Rafael Campalans, li dediquen els seus amics, deixebles i correligionaris, té el gran valor de què estan mancats els homenajes rituals i oficials. La data de la mort de Campalans va ésser verament luctuosa per a tots els qui el conegueren en persona o per la seva obra. I després del dol per la inesperada dissort, ha vingut l'enyorança per la definitiva absència.

L'acte necrològic que avui es celebra a la platja de Torredembarra, on Campalans va perdre la vida, serà l'expressió d'aquesta enyorança que, al cap de dos anys de l'accident tràgic, persisteix vivament.

Quantes vegades, en les dues anyades últimes, havem pensat en aquell amic lleial i noble amb el qual ens unien els llaços de l'amistat antiga i les coincidències profundes en molts aspectes sentimentals i ideològics! Vam treballar junts a la redacció de El Poble Català. Vam trobar-nos després a les oficines de la Mancomunitat de Catalunya quan feia poques setmanes que havia estat creada. Temps després els camins de les nostres vides ens van separar, però l'un i l'altre vam ésser fidels a l'efecte cordial dels dies de la joventut.

Rafael Campalans, home d'idees lliures, tenia la gran virtut de la

RAFAEL CAMPALANS

fidelitat. Va ésser constantment fidel a la terra catalana, als ideals de llibertat política i de justícia social, als deures civils i als afectes humans. ¿Com no hem d'enyorar-lo els que poguérem comprovar aquesta múltiple fidelitat seva!

La síntesi espiritual de Rafael Campalans és aquesta: un enginyer humanista. Home de vasta cultura, combinat en la seva ànima la precisió i el positivisme de les ciències exactes i naturals amb la flama de l'idealisme i amb l'amor a les belles arts i a les belles lletres. Així com d'idejans Sunyer un admirador seu va dir: és un advocat que llegeix versos, de Campalans podia dir-se: és un enginyer que llegeix versos i obres de filosofia.

Recordem que en certa ocasió va posar com a lema d'una Memòria redactada per a un concurs oficial, aquella famosa distinció del filòsof francès entre l'esperit geomètric i l'esperit de finor. Campalans comprenia el gros avantatge que, en el camp de la intel·ligència, té l'exactitud espiritual damunt de l'exactitud material.

Era de la justa dels lluitadors. Però dels lluitadors que construïen. Posseïa el temperament d'un capità d'indústria, d'un conductor de multitud i d'un pedagog en el més alt sentit d'aquest mot. ¿No era ell qui va basar tota la seva actuació pública en el principi «política és pedagogia»?

Quina sinistra venjança de les forces de la fatalitat obscura, aquella mort de Rafael Campalans! Un cop d'ona, llançant la testa de l'amic contra les roques, va apagar en un instant la llum i l'energia del seu cervell. Tota una voluntat poderosa va esbalar-se per efecte del cop imprevist i mortal.

Però resta l'obra de Campalans en el camp pedagògic, polític i social. Resta el fruit de la seva sembra. Resta la memòria de la seva personalitat. I resta l'enyorança dels germans de pàtria i de causa, enyorança que aquest matí, en la claror de la platja de Torredembarra, prendrà la forma de flors llançades a la mar en el lloc on va morir.

A. ROVIRA I VIRGILI

antena

¿I que malament ens paga el nostre gairebé absolut silenci el portaveu del «Dias»? «Cesen de cruar les riuades, ens engega entre cap i coll.

No volem cap mal als superlatius vellutats de l'any 1909. Els desitgem una bona diada perquè de cara a uns condemnats a ostracisme perpetu no podem mostrar-nos ni agraït ni enuïats. Els radicals passen i no direm que el seu pas no deixa petjada, però si afirmem que passen per a no tornar, així que els indígenes siguin cridats a Consell. ¿Per què ens hauríem de mosnar cara ferenya si, tot plegat, la cosa vindrà a ésser un apoteòsic comiat? Són gent passada de moda, revellida, que han pogut celebrar — únics estiejants — el seu estuet de Sant Martí per a després tornar a fer de prohoms d'algun casinet de barriada. El partit radical ja ha fet tot el que podia i ara celebra el seu comiat a la vida.

Barcelona, i d'altri ens en vanem tots els fills d'ella, té una ben merecida fama de ciutat

manifestaire. Les Rambles abans i, ara no ja gaire, la Laetana, Corts i Plaça de la República, han estat envaïdes per milers i milers de ciutadans que han omplert l'espai d'himnes, crits de joia i mortis i visques que la història periodística ha recollit sota el mot esgüificatiu.

El viatger que s'ha escapat a Barcelona en diades extraordinàries ha quedat meravellat. ¿Qui no recorda la rebuda d'Azaña, l'any 1932, després de l'Estatut? I el retorn dels diputats catalans i bascos arran de la retirada del Parlament, l'any 1934. I la manifestació antifeixista de l'any passat. I, en un altre aspecte, la corrua interminable de dolor i silenci amb motiu de la desaparició del nostre enyorat President Macià.

Avui, Barcelona, tornarà a l'actualitat manifestaire. Serà, però, una cosa que no tindrà cap mena de relació amb els actes que acabem de citar. La desfilada serà a tall de processó, com escau en els casos que no s'ha de resoldre ni impugnar res. ¿No voldreu pas que els gestors es posin a cantar pels carrers i administració. Passaran gràvids pels nostres carrers els redreçadors de tots els pobles. Seguirà fort a base de telegrames, telefonemes i oficis, des

(Passa a la pàg. 7.)

Aquest número ha estat visat per la censura

TEATRES

TEATRE TIVOLI

Companyia del Coliseum de Madrid. Tres últimes setmanes d'actuació

Avui, tarda, a les 4: Cartell monstre. Per primera vegada, el segon acte de la famosa revista del mestre Guerrero

EL SOBRE VERDE

EXIT DELIRANT. La meravella super-revista del mestre Guerrero, el qual dirigit l'orquestra

¡HIP! ¡HIP!... ¡HURRA!

Triomf clamorós dels seus emulats. Interpretats Concha Leonor, Ovidio Rodríguez, Reyes Gato, La Yankes, María González, Los tres diamants negres, Paso Galleso (Gallito), Lino Rodríguez, Paso Barrio, etc.

NTT, a les 10:15: LES MILLORS BUTAQUES, 3 Ptes. Exit formidable

¡HIP! ¡HIP!... ¡HURRA!

per tots els seus admiradors. DEMA, tarda i nit:

¡HIP! ¡HIP!... ¡HURRA!

Dimarts: Grandioses funcions en honor i benefici de la famosa atracció «LOS TRES DIAMANTS NEGROS». Tarda i nit:

¡HIP! ¡HIP!... ¡HURRA!

1 altres sensacionals novetats.

Avui, la Companyia oficial de TEATRE CATALA

NICOLAU -- MARTORI

representarà, a la tarda, a Guissona

La rambla de les floristes de Josep M. Sagarra

1, a la nit, a St. Martí de Maldà.

MADAME

de Lluís Elies

TEATRE POLIORAMA

Companyia dramàtica MARIA GUERRERO-FERRAN DIAZ DE MENDOZA

Avui, tarda, a les 5:15, i nit, a les 10:15: La gran obra en tres actes, un epíleg i un intermèdi, de Joaquim Dicenta, fill

Pluma en el viento

Entre el tercer acte i l'epíleg, recitarà en l'intermèdi el factor Ferran Diaz de Mendoza

GRAN PRICE

VODEVIL CATALA

Visita LOPEZ - Giménez SALES

DEMA, tarda:

LA PRESIDENTA

Nit: Exit grandiosos

LA CRIOLLA

Tarda: Butaques, 1 pta. i general, 0'40. Nit: Butaques, 1'50, i general, 0'50. Pròximament:

LA REINA HO FA TOT

TEATRE BOSQ (GRACIA)

AVUI, NIT: El grandios espectacle

ARACELI

amb GERMANS LEWIS

còmics parodistes internacionals

FELIPE - ARMANDO i la famosa orquestra negra

LOS CUBANOLAS

LILIAN LABONI, vedette moderna; JUANITA DE CARTAGO, primeríssima ballarina; GERMANS LEWIS, estilistes sud-americans; LOLITA DE CARTAGO, ballarina hawaiana; JORLES, moderna i graciosa humorista; CONXITA SANCHEZ, la reina de xocolata, i les formosíssimes

6 ARACELI GIRLS

6 Mre. concertador Manuel Garrido

TEATRE COMIC

REVISTES

Avui, tarda, a les 4:15. Nit, a les 10:15: L'exit

MISS MISS

per Laura Pinillos, Alady, Lepo

La funció de la tarda acabarà amb un Grandios fi de festa

TEATRE ROMEA

Teléfono, 22026

Avui, a les 3:30, especial per a nens. A les 5:30 i 10:15, dos grans sessions per a nens de 3 a 95 anys

VITTORIO PODRECCA

amb el seu

TEATRE DELS PRODIGIS

Els autèntics protagonistes del film de Lillian Harter, «Yo soy Susana». Espectacle deliciós que ha donat tres vegades la volta al món. Revista, circ, mistic-hall.

Exhibicions de Josefine Baker, Greta Garbo, Charlot, Chevalier, Stan Laurel, Oliver Hardy i altres estars de Hollywood, amb les seves veus autèntiques. Autoritzat pels mateixos Max Fleischer i Walt Disney, actuacions de la celebre Betty Boop i el seu company Bimbo, la família de los «Tres cerditos» i «El lobo feroz». No deixeu de veure la música de camera pel més petit, el més còmic i el més cèlebre pianista del món.

Tots els dies, a les 5:30 i 10:15: La meravella de les meravelles, TEATRE DELS PRODIGIS.

Dimarts i festius, 3 sessions: a les 3:30, 5:30 i 10:15.

BREVÍSSIMA ACTUACIO

TEATRE BARCELONA

CONTINUA RENOVACIO D'AIRE

Companyia titular del TEATRE DE LA COMEDIA, DE MADRID

Avui, comiat de la Companyia. Tarda, a les 5:15, i nit, a les 10:15: La joiosa comedia de Paso (titl) i Emili Sáez

LOS SANDOVALES

Dimarts, nit: Presentació de MARGARIDA XIRGU amb l'obra de Lope de Vega, adaptació de García Lorca

LA DAMA BOBA

TEATRE I CINEMA

TELONS CURTS

NOTICIES DE L'ESpanyOL

Ahí, a més d'una conversa sostinguda per un dels nostres redactors amb Alfons Arteaga, procurarem saber noves de l'Espanyol. I confessem que, quant a projectes immediats, no hi ha res, en aquell teatre. La companyia valenciana va portant gent i l'empresa, per ara, no pensa canviar de companyia. Octubre, novembre, fins els Reis... No se sap. La companyia valenciana no eplegarà mentre porti gent...

AQUESTA NIT...

...s'acomia del públic madrileny la gran actriu Margarida Xirgu. Per cert que, davant la premsa amb què ha de presentar-se a Barcelona, Margarida ha hagut de disculpar-se d'un sopar de comiat que li tenia projectat l'Ajuntament madrileny d'elecció popular, el mateix que li concedí el teatre Espanyol ara fa tres anys... L'obra amb la qual s'acomia Margarida és «La dama boba», de Lope de Vega, en la versió de García Lorca, obra amb què farà la seva presentació a Barcelona el proper dimarts. Amb aquesta funció de comiat acaba també el compromís entre la Xirgu i Enric Borrás.

TRES SETMANES MES

Les farà, al Tivoli, la companyia de Guerrero. Això confirma la nostra notícia, publicada en edicions anteriors, que el Tivoli-cinema no havia passat d'esser una paraula donada, però sense compromís en ferm... I aquestes tres setmanes sembla que seran apropiades per a estrenar «Peccata Munda».

I VUIT DIES MES

Uns altres que resten a Barcelona, però només que per una setmana, són els de Còmic. Acabaran diumenge vinent perquè han pogut ajornar la seva presentació al Pavon, de Madrid, per aquests dies que pensen restar a Barcelona vist que, segons sembla, la gent respon...

MARGARIDA CARBAJAL?

Així ho asseguren. Diuen que anirà al Còmic a fer companyia a Santpere, Mapi Cortés, Alares, Maria Teresa Moreno, Fernando Cortés, Rosa Hernández... Vaja... El valot, en una paraula...

A L'ORFEO GRACIENC

El primer diumenge d'octubre obriran temporada catalana a l'Orfeo Gracienc. El actuarà la mateixa companyia de la temporada passada, Claramunt-Adria, i l'obra de presentació serà «La nostra paraula», d'Ignasi Iglésies. Després, el millor del teatre clàssic i modern de Catalunya. I fins i tot alguna estranya, tal com feren l'hivern passat.

RES, RES...

Algú havia dit que Lluís Calvo qui sap si tornaria al Novetats. Degudament informats, podem assegurar que aquest senyor no tindrà aquell teatre. Que se'l quedin a Madrid! —ha dit algú—. Per nosaltres, que se'l quedin.

MARGARIDA XIRGU

DEBUT DIMARTS, 10

AGUPAMENT CECILIA GUBERT

Vermut a honor de la Companyia Redondo-Palacios

Ens comunica aquella entitat que el vermut que avui, diumenge, a les dotze, havia de celebrar-se a honor de la companyia M. Redondo-A. Palacios, al Restaurant Sport, per causes de força major. Aquest se celebrà a l'estable social de l'entitat, a la mateixa hora (AVING. Portal de l'Angel, 6, pral).

Sessions de proves

«Unica Films» presentarà al Públic Cinema i en prova privada les seves produccions per a la temporada propera.

Dimarts, dia 10: «Las hijas de la portena», per Jeanne Cheivel. «Un hombre de oro», per Harry Baur.

Dimercs, dia 11: «El misterio del cuarto azul», per Elise Elster, i «Venganza gitana», per Tela Tschai.

CAPITOL

GRAN EXIT D'UN PROGRAMA SENSACIONAL

Avui, a les 3:30, especial per a nens. A les 5:30 i 10:15, dos grans sessions per a nens de 3 a 95 anys

VITTORIO PODRECCA

amb el seu

TEATRE DELS PRODIGIS

Els autèntics protagonistes del film de Lillian Harter, «Yo soy Susana». Espectacle deliciós que ha donat tres vegades la volta al món. Revista, circ, mistic-hall.

Exhibicions de Josefine Baker, Greta Garbo, Charlot, Chevalier, Stan Laurel, Oliver Hardy i altres estars de Hollywood, amb les seves veus autèntiques. Autoritzat pels mateixos Max Fleischer i Walt Disney, actuacions de la celebre Betty Boop i el seu company Bimbo, la família de los «Tres cerditos» i «El lobo feroz». No deixeu de veure la música de camera pel més petit, el més còmic i el més cèlebre pianista del món.

Tots els dies, a les 5:30 i 10:15: La meravella de les meravelles, TEATRE DELS PRODIGIS.

Dimarts i festius, 3 sessions: a les 3:30, 5:30 i 10:15.

BREVÍSSIMA ACTUACIO

TEATRE BARCELONA

CONTINUA RENOVACIO D'AIRE

Companyia titular del TEATRE DE LA COMEDIA, DE MADRID

Avui, comiat de la Companyia. Tarda, a les 5:15, i nit, a les 10:15: La joiosa comedia de Paso (titl) i Emili Sáez

LOS SANDOVALES

Dimarts, nit: Presentació de MARGARIDA XIRGU amb l'obra de Lope de Vega, adaptació de García Lorca

LA DAMA BOBA

Demà, tarda, reobertura de

COLISEUM

UNA DAMA SIN IGUAL

con Gertrude Michael Alison Skidworth i Paul Cavanagh

Paramount presenta la gran estrella Gertrude Michael en una comèdia dinàmica, divertida, d'un interès i dinamisme sense precedents

NOUS VENTS TEATRAIS

Teatre experimental d'idees

TEATRE D'ART -- TEATRE D'IDEES -- TEATRE SOCIAL

Rebem, amb prec de publicació, el manifest següent, del qual extractem els seus apartats més interessants:

A totes les persones que s'interessen pel teatre i la cultura

El nostre propòsit és el foment i la difusió de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relleu estètic. Un fons discret sobre el qual el diàleg adquireix la imprescindible ponderació artística.

EL PROPOSIT

El nostre propòsit és seguir les rutines de la cultura per mitjà de l'art, al marge de tota idea i apatència comercial.

Teatralment actua a Espanya és tot vell i de mal gust, diu la «Fundació Artística Teatre Experimental», que acaba de fundar-se. El mercantilisme dominant, la desorientació i la involucria espiritual dels nostres temps, la rutina, la improvisació i els prejudicis de totes menes, quan no són altres inconfessables factors, absolutament decisius en el fracàs de l'organització teatral, són els principals motius, del vergonyós i lamentable estat del nostre teatre.

Aquesta fundació abandonant procediments antiquats, s'orientarà en el més ampli sentit de renovació artística, seleccionant els seus col·laboradors i auxiliars, ensenya que un material d'execució, dignificant l'escena de tal manera que aquesta respongui en absolut a un sentit franc de respecte a la localització i cronologia de les obres representades, però estilitzant-les amb tendència a aconseguir veritables quadros de color o estampes d'un acurat relle

VIDES TRISTES A LA PRESO DEL CARRER LLEIALTAT

"HI HA DONES QUE NO HAURIEN D'ESSER ACÍ"

D'ençà que tinc és de raó que sento parlar de la construcció d'una nova presó de dones per a substituir la que hi ha al carrer de la Lleialtat, que hinda amb la Ronda de Sant Antoni. Molt se n'ha parlat i fins i tot es va col·locar una primera pedra, si mai no recordem, prop de la Presó Model, a la banda de Ponent, arran de la diagonal del ferrocarril.

L'obra queda, ningú no sap per quina raó, empanatada i deixada córrer oficialment, car els projectes de l'actual Ajuntament, de construcció d'una nova presó de dones, tan adreçats cap a un altre lloc. Aquest seria a l'avinguda del 14 d'Abril, entre els carrers de Sardanya i Wellington, en un tancat propietat de l'Ajuntament barceloní que aquest cediria a l'Estat mitjançant unes condicions que s'estipulen en un acord municipal.

No som amics de l'autobombo que tant produeixen alguns dels actuals governants, però en honor a la veritat hem de fer constar que arran dels nostres reportatges publicats, de les diverses presons de Catalunya, a LA HUMANITAT, el Governador de la Generalitat de Catalunya va preocupar-se d'aquest interessant problema i està en tràmits, com va dir el senyor Pío i Poni, amb el de Madrid, per tal de veure la solució que es pot donar a aquest interessant problema, que és d'una importància cabdal com he fet veure des d'aquestes mateixes pàgines, no consignat-hi, però, detalls interessants del seu mal estat, esper causes alienes a la nostra voluntat.

Mentrestant el senyor Pío i Poni i els seus companys de Govern tracten d'aquest afer amb els seus col·legues de Madrid, nosaltres, per la nostra banda, i complint un deure indiscutible de ciutadania, ens ocuparem a continuació de la vella presó de dones, dita ignòren, per quins motius, del carrer d'Amàlia.

LA GALERA

Tots els barcelonins deuen haver passat més d'una vegada pel carrer de Sant Pau i es deuen haver preguntat quina era la causa que en el tros corresponent entre els carrers de Robador i de Salladur hi hagi un solar per edificar una baraca utilitzada per a cinema, una parada de gelats, una buyeria, etc., mentre que la resta del dit carrer està completament ocupada per edificis acabats i dels quals se'n podrien llogar no gens inferiors als altres carrers dels voltants. Això és, senzillament, degut a que aquell solar i aquells trossos de terreny pertanyen al que havia estat molts anys enrera l'edifici de presó de dones dit «La Galera» i pertany a l'Ajuntament de Barcelona, i està acordat que hi siguin construïts jardins.

La presó dita de «La Galera» fou començada a construir l'any 1699 i acabada l'any 1709. Fou utilitzada fins fa uns vint-i-cinc anys per a presó de dones. Quan les recluses passaren a ocupar aquell caseró del carrer de la Lleialtat, l'antic lloc ocupat per «La Galera» fou convertit en Escola, jutjats municipals, etcètera.

LA PRESO DEL CARRER DE LA LLEIALTAT

Els capellans de les Missions, coneguts pel nom de «frades seminariats», compraren una gran extensió de terreny al costat del Jardí Botànic, situat, en aquells temps, davant del que és avui Teatre Olympia, per tal de bastir-hi un convent en substitució del que tenien. Començaren les obres l'any 1832 i estava a punt d'acabar-se quan vingué la crema dels convents, pel juliol del 1838. Defensaren l'edifici a trets i evitaren que fos cremat.

Posteriorment el desocuparen. Evacuats l'edifici, l'Ajuntament va demanar i obtenir del Govern central la seva cessió per tal de convertir-lo en presó pública. Es reempranguen les obres el mes de març del 1838 i es portaren a cap amb una alta activitat, que a la nit del 26 al 27 del mateix mes de l'any següent s'hi traslladaren els presos.

El 30 de març del 1839 tingué lloc la inauguració oficial de l'establiment penitenciari a la Sala de Visites, amb assistència de les autoritats i gran nombre de concurrencià. Els presos havien ocupat, fins llavors, la presó situada dos o tres centenars al costat de la que hi havia al capdavant de l'actual carrer, dit de la Balçada de la Presó, on hi havia la plaça del Blat, avui de l'àngel. En fer-se el trasllat al carrer de la Lleialtat, el castell fou enderrocat i es construïren els carrers de Jaume I i Pau Iglesias.

Gairebé tot el segle XIX la presó del carrer de la Lleialtat serví per a dones i a costat hi

havia un pati on es portaven a cap les execucions capitals.

En inaugurar-se la Presó Model del carrer d'Albéniz hi foren traslladats tots els homes i les dones seguien al mateix lloc.

LA NOSTRA VISITA A LA PRESO DE DONES

Establirem als nostres lectors la relació detallada d'aquest edifici en la seva part exterior, car està situat en un lloc tan cèntric i han estat tants els escriptors que se n'han ocupat, que creuríem fer-nos pesats. Les seves parets monòtones i altíssimes li donen, situat al centre de la ciutat, i prop del Paral·lel, que és on més abunden els llocs d'esbarjo, un aspecte tan repulsiu, que renunciem a descriure'l.

Un matí, fa pocs dies, pujàrem l'escala de la presó, no sense haver-nos detingut abans a llegir nombroses inscripcions fetes amb llapis al guix de la paret, que per elles sols ens podíem donar a conèixer la història i la mentalitat dels assistits visitants. Cors travessats per sagetes amb noms de dona, protestes contra la privació de llibertat, evocacions als amors de l'home de fora amb la dona reclusa a l'interior, etcètera.

L'escala, força ben conservada malgrat l'antiguitat de l'edifici, és ampul·losa i té una barana de ferro al capdamunt de la qual hi ha un pom de metall a l'estil de les escales dels convents o d'aquelles escales semimonacals de començaments de segle XIX.

Al primer replà una porta de fusta, amb una finestra d'uns quaranta centímetres, protegida per una reixa de ferro. Del porxo se n'obra solament la meitat. Enquicem un timbre situat al costat de l'esmentada reixa i una oficiala de Presons acut i ens pregunta què és el que desitgem.

—Veure el director —li responem, i ens obre la porta de seguida. En entrar observem que al darrere mateix de la porta de fusta de la qual ens acabem de referir n'hi ha una altra feta amb barres de ferro gruixutíssimes i que es tanca amb un forrellat monumental.

La funcionària ens fa assegurar-nos en un banc situat davant mateix de la porta i mentre esperem ésser rebuts pel director d'aquest establiment penitenciari, inspeccionem el que podem veure des del lloc al qual ens hem assegut.

Damunt del banc o escampats per terra, diversos cistells, paquets i maletes que porten el nom de la reclusa a qui van destinats. És aquell consol de fusta, tan plaent al que està entre reixes. Els que no hi han estat mai, que deuen ésser ben pocs, no podran mai comprendre la satisfacció amb què es rep la cosa més insignificant que us envien els vostres familiars, amics o simples coneguts.

La presó és tan monòtona que qualsevol esdevinent no corrent serbeix de distracció i de consol.

No oblidem els presos, companys que això llegiu!

Albirem des del lloc que ocupen una galeria que es forma a la mateixa entrada i s'estén en direcció al carrer d'Amàlia. Les parets són pintades, fa molts anys, d'un color blau un xic més clar que el que s'empra per pintar les cuines a Catalunya. De tant en tant una reixa a tota la seva amplada, uns quatre metres aproximadament, i grans taques d'humiditat que gairebé es toquen les unes a les altres. El sostre és relativament baix i té forma de volta.

Des del mateix lloc, punt estratègic per cert, s'albira una altra galeria per l'estil de la descrita anteriorment, en direcció al carrer de Sant Pau. L'única diferència és que aquesta és molt més clara i que molt pròxima una de l'altra hi ha petites portes. Al capdavant, una porta de tota l'amplada que dona a un pati però on el sol entra a raig fèr.

Dues finestres que donen al carrer de la Lleialtat, cobertes de reixes, dues cadires, uns testos amb unes fulles marceides a més no poder i un aparell d'apagar incendis atrotinat complet el mobiliatge i ornamentació d'aquesta mena de rebedor o sala d'espera.

El mateix les galeries descrites que el lloc on ens trobem, que tot aquest pis de la presó, són pavimentats amb un mosaic molt ben conservat amb dibuixos negres sobre fons blanc.

EL SOROLL DE LES CLAUS DE LES PRESONS

Mentrestant esperem que el director ens concedís l'audència demanada sentim una escena que no volem deixar sense reportar, car ens impressiona profundament.

Una de les oficials de la Presó parla una mica en veu baixa amb la directora, que està en una de les

dues cadires que hem descrit anteriorment i que, dit sigui de passada, de reüll, fent veure que llegia un diari, inspeccionava tots els moviments que feiem. Per tres vegades ens invitava a assegurar-nos, malgrat que ens interessava més passejar per tal de veure millor el que ens interessava i haguerem d'accedir.

—Però, què passa? —preguntà en castellà, la directora.

—Res —respongué l'oficiala—, que la reclusa X està protestant perquè diu que hauria d'haver rebut carta i creu que som nosaltres que no la li volem donar.

—Això ja sap que ací no s'ha fet mai. Però quin dia va escriure ella? —digué interessant-se ja per la reclusa.

—Diu que dissabte passat i comptava que dimarts, a la tarda, o dimecres, al matí, ja hauria pogut tenir resposta, i com que ja som a dijous...

—Però—digué preocupada la directora—, què hi hem de fer nosaltres si la carta que espera no ha arribat? Tal vegada el que ha d'escrivir no ho ha fet encara.

—Diu que no pot ésser, que sempre, fa molts mesos, ha trigat a rebre resposta quatre dies com a màxim.

Interrupció la conversa un gran soroll de claus. Panyos que s'obrien i es tornaven a tancar. Era un funcionari que anava a sortir al carrer, acabat el seu servei.

Hem visitat moltes presons, hi hem estat tancats algunes vegades, però

El director de la presó mostra la biblioteca al reportier

aquella conversa i aquell soroll de les claus de la presó, tan diferent de totes les altres claus del món, ens produïu una forta impressió. Aquelles claus semblaven tancades amb tanques tan fortes com les nostres! I és que si un home empresonat fa llastima, una dona en fa molta més.

LA PRESO PER DINS

Aquell casallot del carrer de la Lleialtat és immensament gran. Des de fora hom se'n pot donar perfecta comprensió, però vist, el poc que ens permeté el director, des de l'interior, ho és encara molt més.

Des de la finestra que dona al despach del director es veu un pati gran en el qual hi ha les preses per delictes socials o bé delictes contra la moralitat per la mateixa raó. És un pati emblanquinat on hi fa ombra una palmera altíssima. Allí veíem set o vuit dones ocupades en arcar cosint botons a uns cartons de color blau fosc. És un treball que fan gairebé totes les recluses i que els proporciona ingressos fins a unes dues pessetes, com a màxim, cada dia.

De patis com aquest—ens va dir el director—n'hi ha dos més que es poden utilitzar, car bona part de la presó està apuntalada i a punt de caure. Els dos patis restants els ocupen les preses preventives i les penades i detingudes per la llei de Ganduls convenientment seleccionades. Les mares que tenen filletes a la presó amb elles estan separades de totes les altres i se'ls dona diàritament llet, ou, galetes, etc.

Hi ha també tres dormitoris comuns on dormen les preses amb la mateixa classificació. Se'ls obre a les set del matí i tornen al dormitori a les set de la tarda, aquest temps, i més tard o més aviat segons l'hora en que es fa foc. Al dormitori poden conversar fins a les onze de la nit, hora en que es toca silenci.

EL DIRECTOR

El senyor Arsenio Mesa García, director de la Presó de dones, després de demanar-nos excuses per la molta estona que ens havia fet esperar, ens digué que estava disposat a donar-nos tota mena de detalls, sempre que li ho permetés el Reglament, per al nostre reportatge.

Ens digué el senyor Mesa que abans d'estar a aquesta presó (fa tres anys que hi és), havia prestat servei uns deu anys a la Presó Model i havia estat l'últim director del Penal de Figueras. Ens feu romandre com a curiosos el que havia tingut tancats tota les seves claus Martí Barrera, Guerra del Río, Marcellí Domingo, Puig d'Aspre i d'altres amb els quals l'única una particularitat amiat.

A les nostres preguntes digué que aquesta presó no és utilitzable a causa de les seves condicions, car encara que no fos el perill existent que d'un moment a l'altre es produïx un estonament, és inservible per a tenir cura de la part moral de les recluses, puix que no hi maneja d'isolar les unes de les altres, ni de separar-les per edats, menes de delictes, etcètera, car es dona el cas que una serventa, per exemple, que per primera vegada ha estat impulsada per sap quin mal pensament, una joia de la seva mestressa, hagi d'estar amb les professionals del robatori, cosa que pot donar com a resultat que aquella noia, que sempre havia viscut honradament del seu treball es llanci a la mala vida en sortir aconseguida per les altres.

—Vos creieu—li preguntàrem—que ara es farà la nova presó?

—Què voleu que us digui—respongué—. Fa tants anys que en sento parlar...

—Diu que l'altre projecte de dona va acabar a causa que no es podien trobar obrers que vulguessin treballar-hi?

—Potser sí, però ara no crec que passés això.

—Creiem que n'hi ha prou en tenir tancades una dona un any o més per a regenerar-la?

—De cap manera. De vegades fins és contraproduent.

—Jo—continué—, per la meua banda faig el que puc. Entre altres coses, em vaig preocupat quan vaig venir a aquesta presó, de formar una biblioteca, car no hi havia ni un sol llibre. Vaig demanar-ne a la Direcció General de Presons, al Governador de la Generalitat, etc., i he pogut aconseguir aplegar uns 400 llibres que els deixo a les recluses a mesura que m'els van demanant.

Ens ensenyà llavors un armari petit, curull de llibres.

—S'ha interessat a conèixer quina mena de llibres llegíem...

—Molt fàcil—respongué—. Correntment, amb rares excepcions, llibres de viatges i d'aventures, i moltes fe-ho constar moltes novel·les de les dites croses.

—Les demanen en català i en castellà, indistintament. De franceses en demanen moltes menys.

LES «SOCIALS» SON GAIREBÉ TOTES ANARQUISTES

Recordarem que feia una temporada havia estat detinguda Paulina Odena, coneguda militant de les Joventuts Comunistes de Catalunya i demanàrem al Director l'autorització per a celebrar-hi una estona de conversa. Ens l'autoritzà de seguida i al cap de pocs estona es presentà davant nostre l'esmentada reclusa.

Es més aviat baixa, té vint-i-quatre anys, però el seu parlar és d'una dona de molts més anys. Sospesa les paraules abans de dir-les i es preocupa molt més com veuran els nostres lectors, de les altres recluses que d'ella mateixa. Porta una falda de dril d'un color fosc i una brusa de seda blava. El pentinat descurat i la cara sense gota de pols ni cap mena de maquillatge.

Després de les presentacions naturals del cas començarem la nostra conversa. El Director, al contrari dels de totes les Presons, que són moltes, que fins ara hem visitat, no es retirà i haguerem de parlar en presència seva. Fem aquest advertiment per si alguna de les afirmacions de la nostra interlocutora fossin causa de no poder parlar amb completa llibertat.

—Voleu dir-nos quècom de la vostra detenció? —començàrem.

—Ja sabeu que sóc de les Joventuts Comunistes—començà—. Doncs, bé el dia 23 del mes passat em trobava amb dos companys a un bar quan es presentà d'improvista la policia i ens detingué a tots tres. A mi em dugueren ací i els dos a la Presó Model. Un jutge em prengué declaració i com que no va trobar matèria per a processar-me he quedat a disposició de l'autoritat governativa.

Fins ara estava al pati de les preses per delictes comuns, però en fer constar la meua protesta, el Director em féu traslladar de seguida amb les socials que és el lloc que em correspon.

—Allí podreu conversar...

—Sí. No hi ha, però, cap comunista. Totes les altres són anarquistes.

—Sou escriptora?

—No. Jo sóc sastre de professió, encara que, de tant en tant, he escrit algun article.

—Tal vegada ara com a resultat de la detenció perdreu la feina?

—No ho crec. El sburges ja ho sabia, que jo sóc comunista, però com que allí no feia política em guardava molta consideració.

—Esteu contenta del tracte de la presó?

—Dintre el Reglament i les condicions d'aquest lloc, no ens podem queixar. El menjar no és dolent.

EL NIVELL CULTURAL DE LES RECLUSES ÉS MOLT BAIX

És lamentable que no hi hagi un mestre, car el nivell cultural de les recluses és molt baix. Basti dir-vos que un quart per cent són analfabets.

—I a propòsit—digué adreçant-se al Director—, preclament he demanat permís a la Directora per tal que em permeti ensenyar de llegir una noia que m'ho ha demanat. Què hi diu vós?

—Concedit immediatament—contestà el Director satisfet.

—Junt amb les preses per delictes comuns, hi ha ací, naturalment, noies de divuit i dinou anys que per primera vegada han delinquit. Aquestes noies, la major part de les quals són analfabets, no hi estan bé amb les professionals del roba-

tori. No hi aprenen res de bo, i el més probable és que quan surtin al carrer facin com les altres. Això, si se'ls donessin conferències, se'ls deixessin llibres i se'ls ensenyés abans de llegir-les, tal vegada no passaria.

—De llibres ja en tinc—intervingué el Director.

—Ah, sí? I són per a les recluses?

—Naturalment, i si voleu podreu demanar el catàleg i se us deixaran els que demaneu.

HI HA DONES QUE NO HAURIEN D'ESSER ACÍ

Paulina Odena seguí parlant i ens donà el cas—digué adreçant-se més al director que a mi—que ací hi ha dones que estarien millor en altres llocs que no pas ací. Hi ha per exemple, una infel·la que li diem la «Cinteta», que té uns trenta-vuit anys, és filla de la Plana de Vió i pel que diu es veu que té família i que a casa seva estan bé o estaven en bona posició econòmica.

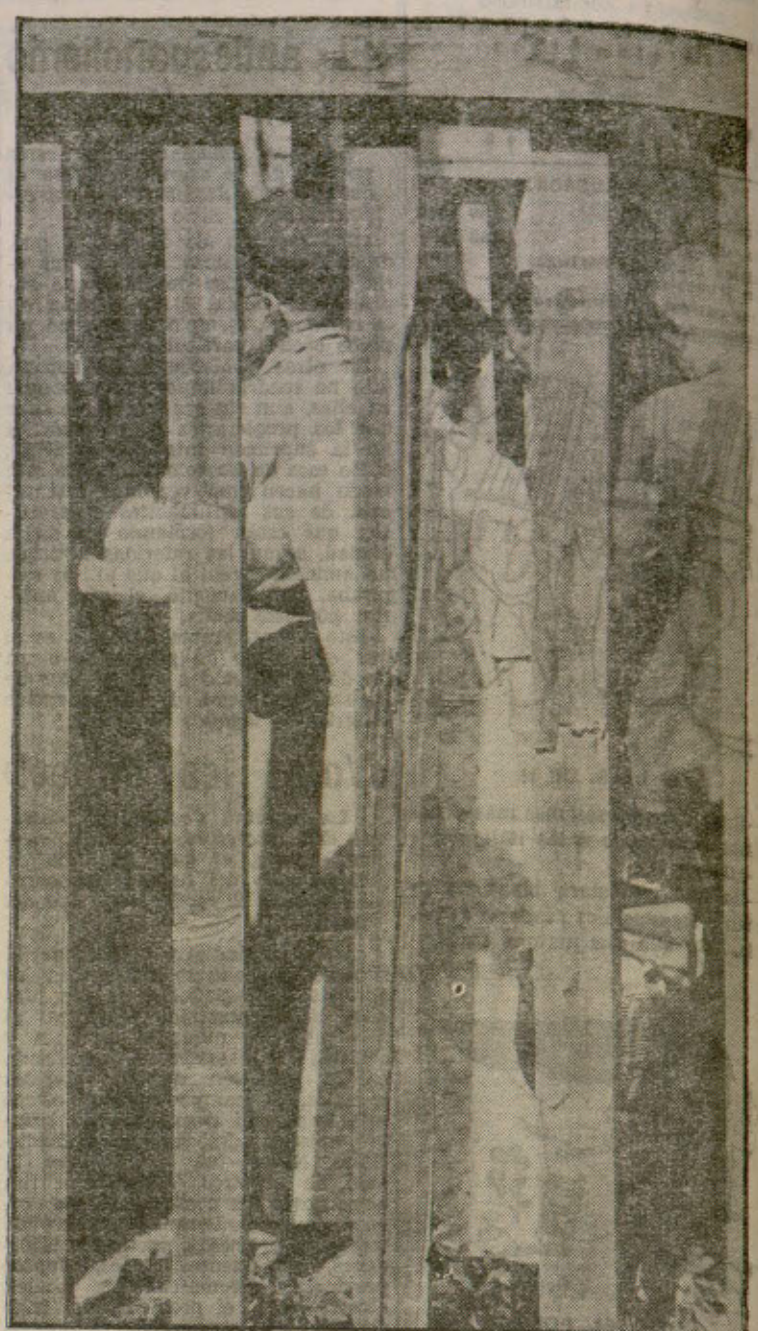
Continuàment crida i fa discursos, parla mal del Govern i de tots els que se li posen pel davant.

La misèria, disgustos familiars, aneu a saber què, li han girat el cervell. Crec, però, que si per comptes d'estar ací fos reclusa a un lloc adient, encara es podria guarir.

Hi ha també una altra dona que no té més d'un metre d'alçada. Té les cames tortíssimes i tota la seva figura fa creure en una deformació congènita. Aquesta dona no pot, doncs, treballar i aconseguir un permís per tal de poder vendre el seu poble invàlida. Li digueren que havia de lluitar una pesseta i vint cèntims per a una pel·lícula i com que no la tenia no trobà altra solució que demanar caritat fins que la reunits. Tingué la desgràcia que passessin els agents encarregats de la repressió de la mendicitat i, li n'aplicà la llei de Ganduls.

Una altra dona que té més de cinquanta anys que sempre ha treballat en fabricues de filats i teixits, naturalment quedà sense feina. Què havia de fer per menjar? Demanar caritat; i per aquest delicte una dona que ha treballat durant quaranta anys ha estat tancada a la presó...

Ens conta encara moltes altres coses que farien interminable aquesta informació que no volem acabar sense fer remarcar que és necessari—imprevisible—, construir una altra presó de dones que sigui habitable o traslladar ràpidament, encara que sigui provisionalment, les dones que hi ha a la presó del carrer de la Lleialtat a un altre lloc i que les autoritats encarregades de la persecució de la mendicitat abans d'a-

Entrada, per la Ronda de Sant Pau, als locutoris

plicar la llei de Ganduls obrin una informació de la vida portada fins a aquell moment dels detinguts per tal d'evitar que una persona que després de molts anys de treball en el moment en què aquest li manqui hagi de conèixer la reclusió a la seva vellesa.

JOAQUIM VILA-BISA

rega, que són els únics pobles de l'ex-provincia de Lleida on s'imprimen la tarja electoral. Per cert que l'Ajuntament de Tremp ha reclamat el carnet electoral, encara que no arriba ben bé als cinc mil habitants.

—Aquest assumpte—acabà dient—serà estudiat pel Consell de Govern i ja veurem el que hom decideix.

Un vodevil que acaba a la delegació de Policia

Ahir va armar-se un escàndol major al Passeig de Colom. Sembla que un ciutadà anomenat Pere Marín Cerrudo, desconfiant de la fidelitat de la seva muller, Dolors Poldura, la va seguir a certa distància per carrers i places, fins que observà que aquesta s'ajuntava amb un tal Joan Castro Fontela. El marit, naturalment, s'enfada i demanà explicacions a Don Joan, però aquest, fingint-se policia, pretengué detenir al seu interrogatori.

La cosa, també naturalment, acabà a bufetades, fins que intervingué una parella de guàrdies que detingueren els protagonistes de l'ocasió, els quals quedaren detinguts per ordre del jutge, fins que s'acabà si hi ha delicte d'usurpació de funcions.

Ressentiments de veïnat que poden acabar en Consell de guerra

La inquilina del quart pis del carrer de Carretes, 74, Josepa Sánchez Navarro, i el carter dels baixos de la casa, Joan Aguado, es barallaren amb motiu d'una espardeïna que calgué de la galeria del pis a l'establiment del darrer. Intervingué un guàrdia, però el carter també s'hi va barallar, i fou detingut i posat a disposició de l'Auditor.

Un acalorament als banys

Als banys de Sant Miquel s'originà una violent discussió entre dos individus, que acabaren agredint-se. Un ciutadà de bona fe anomenat Miquel Botella intervingué en la baralla per tal de posar pau, i rebé una ganivetada a una mà.

L'agressor es féu escapat i el ferit guari al dispensari.

Rafael Sansegundo i els seus companys

El jutjat núm. 3 ha dictat auto de processament i presó sense fiança contra Rafael Sansegundo i tres més, acusats d'haver pres part a l'atracament d'un magatzem de carbons del carrer de Piquer.

—Ha estat posat a disposició del Jutjat de guàrdia Gregori Carrasco, el qual, segons la policia, s'ha enfeixat autor de l'incendi de tranvies i autobusos, acompanyat de Rafael Sansegundo i els seus.

GOVERNACIO

El carnet electoral

El senyor Jover parlà de la reunió amb els alcaldes de les ex-provincies de Barcelona i Lleida

En rebre ahir a mitja dia els periodistes, el conseller gestor de Governació, senyor Jover, estava radiant de satisfacció.

—Ahir—començà dient—ens reuníem a Tarragona amb els alcaldes i secretaris de les poblacions superiors a cinc mil habitants, de la qual reunió ja n'havíem parlat.

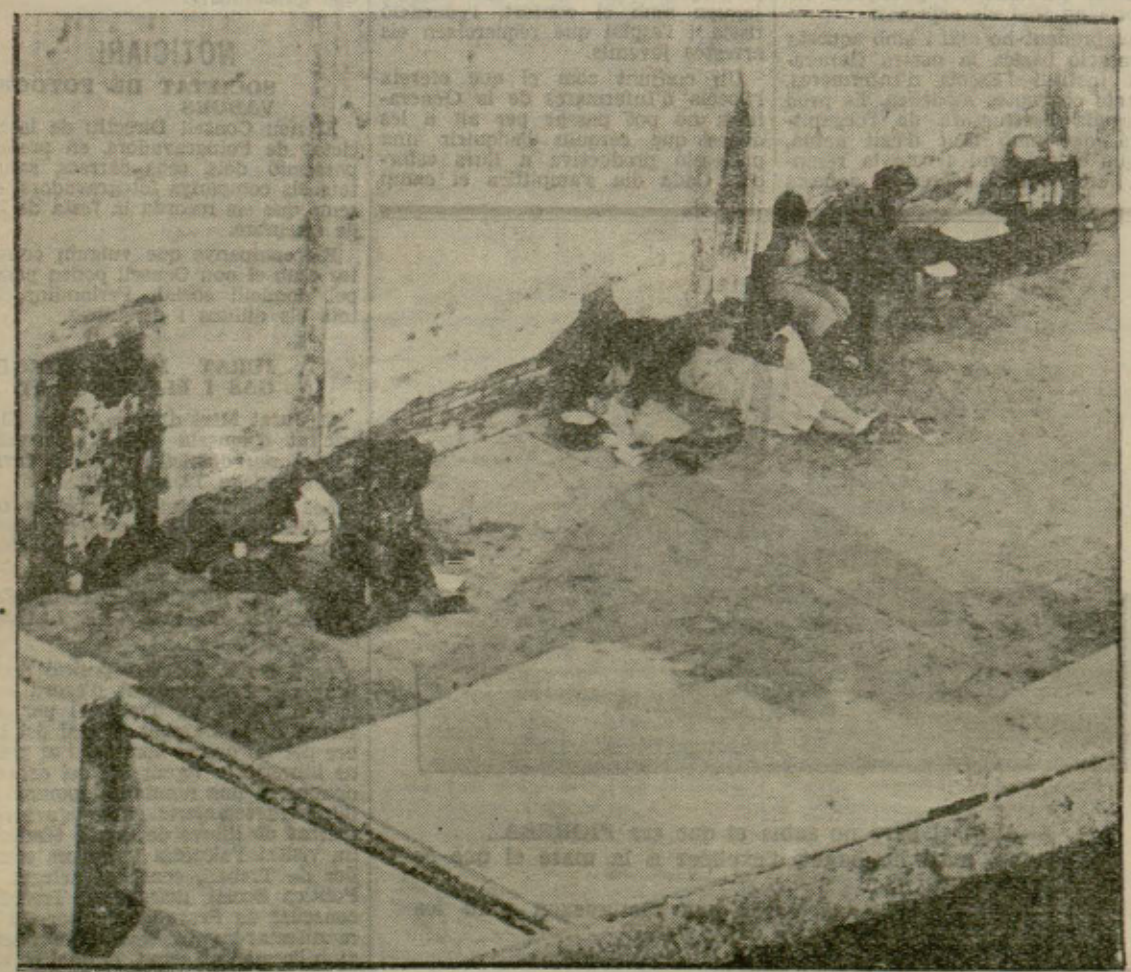
Aquest matí—seguí dient—hem tingut una reunió més important en aquesta Conselleria. Han assistit a ella trenta-dos alcaldes i secretaris d'altres tantes poblacions superiors a cinc mil habitants de l'ex-provincia de Barcelona, i els hem donat instruccions, a part de jo, el senyor Camil, cap de la secció de Cèdules, i el senyor Cramonsee, director d'Estadística, respecte la forma d'organitzar als pobles l'admissió d'inscripcions, confecció de carnets i el seu repartiment a domicili.

—Per part d'alguns alcaldes—afegí—, s'han fet diverses observacions, tant respecte l'organització com al pagament de les despeses que la tar-

DIADA 11 SETEMBRE
CASA PADROS

RAMS, CORONES I TOTA
MENA DE TREBALLS ARTÍSTICS
AMB FLORS NATURALS

Diputació, 301 (xamfrà Lúria) -- Telèfon 23769

Les recluses passen el sol al pati de la presó, acompanyades, algunes d'elles, dels seus fills

Tots els republicans llegiran cada dia LA HUMANITAT

L'últim estiu de Rafael Campalans

La casa, tota vestida de blanc, es dreça propera a unes roques que avancen com una proa mar endins. Tres grans la comunicuen amb la platja. Uns grans jardins — xiprers i oliveres — la volten. La casa té planta baixa i un pis. En el pis hi ha una ampla balconada. En l'angle de la casa, damunt el balcó, hi havia una imatge de santa Anna que a mi em feia cada nit molt bon servei: li penjava una bombeta elèctrica al coll i així podia treballar al balcó, més còmodament que a l'interior de la casa, perquè en el balcó corria més fresca. Aquest hivern passat una ventada se'n va emportar la imatge a passeig i al balcó ja no hi ha manera de treballar-hi.

En una caseta al fons del jardí, prop d'un safareig, que era gran i plena de mosquits perquè no deixin dormir les humanes criatures, vivien Pepe i Albert, un matrimoni oficial i simpatí com pocs, amb una filla de pocs anys que poques vegades he vist vestida. Les nits que no estava de servei, Pepe, que es carabiner, venia a prendre una tassa de cafè i a fumar un cigar. Això quan no se'n anava a pescar a les roques.

Jo vivia a la casa blanca vora el mar i Pepe i Albert em gairebé les úniques persones amb les quals tenia tracte. Per una raó: perquè la casa és lluny del poble i lluny del barri de mar. Si hagués estat més propera al barri de mar, l'amic no hauria mort com morí.

Un dia Pepe em digué: —Demà ja tindran companyia. Demà arriben dos senyors que han llogat els baixos per dos mesos.

—I com són? —vareig voler saber jo, un xic alarmat, tement que es tractés d'una d'aquelles famílies cursis per essència i potència que convertien les belles platges de Catalunya en un infern de saïnetes, les kermesses, els sopars a l'americana, el ballar tot el sant dia, com si estiguessin empeltats de baldufa, el llegir la «buena prensa», el destruir el castell.

—No ho sé em digué Pepe—. No sé com són ni qui són.

L'endemà, amb la meua esposa i una nena que viu amb nosaltres, havíem anat fins al castell de Tamarit, i no tornàvem fins cap al tard.

A la platja, davant la casa, hi havia un home, una dona, uns infants. Destacaven damunt el blau de la mar, damunt el mar del cel, damunt la sorra blanca, els colors de sol, els pantalons blancs i la camisa vermella — una camisa sense manigues d'ell —, la blavor del pijama de platja d'ella, la blancor de les robes dels infants.

Eren els nous estiadants, els nous veïns, els nous companys d'estiu: eren Rafael Campalans, la seva esposa Seppel, els seus fills Albert i Helena.

Naturalment: no podíem trobar companys millors. La por que ens feia l'arribada dels nous estiadants havia desaparegut.

Aviat les dues famílies, sota el guineu de l'amistat nostra, foren ben amigues. I de les dues cases — una a l'altre — em sentí com doncs a la part de la casa pròpiament dita on viu — en ferer una de sola.

Al pis i a la planta baixa, hom veia llibres per arreu: a la taula de menjor — que moltes estones utilitzaven per a escriure — a la taula de nit, damunt les cadires. El carter, entre els diaris i cartes, molts dies també deixava algun llibre. Tot plegat donava al lloc un aire d'quietud, de civilitat, que no hauria tingut sense els llibres.

Seppel, l'esposa de Campalans — la segona esposa —, era, i és encara, sorprenentment, una dona tan sensible, intel·ligent. Físicament era una dona molt jove, amb uns ulls blancs de mirada inquisitiva, amb uns cabells de color de mel. Llegia molt i sabia llegir; tenia una cultura extensa i profunda i dels altres — i de les primeres hores del matí ja els infants aplegaven la platja amb els seus crits i els seus jocs. Rafael Campalans i jo no baixàvem fins a les dues — després d'haver llegit el diari, d'haver conegut alguna carta — ell en rebia de Henri de Mann, d'Einstein, i ho esmentava per parlar l'estima profunda amb que era tingut el professor català pels intel·lectuals estrangers —, haver treballat una mica.

A la platja, tant sota el sol, però sense la preocupació dels «econòmics», la il·lusió dels quals es tornava a Barcelona tan negra que per a entrar a casa els feien ensenyar la cèdula, ens hi estàvem fins a la una o les dues parlant, naturalment, de literatura, de política. Rafael Campalans fou una home d'una cultura molt extensa — posseïa tres o quatre idiomes, podia llegir Shakespeare i Goethe en els seus originals — i la seva conversa resultava agradable.

Després de dinar no ens vàiem fins que freqüentava un xic: les cinc, les sis de la tarda. Llavors passejàvem un xic, amb les senyores o sols, pel camí de les roques on després el havia de trobar la mort, o bé ens arribàvem al barri dels mariners, o bé ens arribàvem al poble.

Tornàvem ja de nit, sota la lluna o les estrelles, pels camins que feien olor de pi, d'eucaliptus, d'espígols florits. La casa vora la mar ens cridava amb les seves finestres il·luminades. La taula ja era parada sota el llum lluminar.

Els senyors interessats en aquest assumpte i que, convidats prèviament, acudíem aquest matí a l'ajuntament, s'hi suscitava que la reunió s'havia suspès fins a nou avís.

La suspensió d'aquest acte no obeeix a disposicions governatives, sinó, simplement, a la pròpia voluntat dels seus organitzadors. Fem a aquest aclariment per tal d'evitar malentesos.

Després (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

Després de sopar ens reuníem per prendre cafè al jardí. Rafael Campalans no bevia licors. Jo, sí; jo, com a macedoni, m'acabava mig litre de cafè que havia comprat a Tarragona, bevia un anís indigena que tenia gust de medicina. Les senyores prenen: un te exquisit de debò que una dona anglesa escrivia a Seppel. Ens acompanyava Ylse, una senyora alemanya, com Seppel, que parlava una barreja d'alemany, espanyol i francès. Ho feia per fer-se entendre. I a vegades fins i tot l'entenia.

Venien Albert i la dona del carabiner — i la seva mare, una veïlla d'un perfil de medalla antiga, a la qual la gent de mar diu «la Cuesca». Alguns nits fèiem música. Música vora el mar. Beethoven, Rimsky-Korsakov, Bach, Ravel. I la veu ombriosa i plàcida de Chabrier en el «Boris», de Mussorgski. I la veu apassionada dramàtica de la Suppé en l'«Orfeu», de Gluck.

Che farò senza Euridice... Després, ja a la nit, el silenci que damunt el mar. Tan sols la claror de dues finestres foradava la nit.

Rafael Campalans treballava en un nou llibre, que no pogué acabar: un viatge a Rússia. Ens hauria resultat interessant una Rússia vista per Rafael Campalans.

Ell era diputat i anava a veïns de Madrid. Per tant, el seu no era un estiu de senyor, d'aquells senyors que canvien la drogueria de la ciutat per la drogueria de la platja. Era, al contrari, l'estiu d'un home que treballa. L'avió se l'endia i el retornava en ales del vent.

La nit del set de setembre arribava a Madrid. El cel estava carregat de núvols; al mar, els colors de les ones, coronats d'escuma, avançaven platja endins. Dos o tres dies abans, Albert, la guardesca, havia infantat una nena, i Campalans, home senzill, cordial i afectuós, havia portat joguines i focs d'artifici per repartir-les entre els fills dels pescadors — les joguines — i perquè es divertissin.

L'endemà, la mare d'Albert digué a Campalans: —Avui no es banya, senyor, que hi ha molt de trágol.

A mig matí Rafael Campalans signava un exemplar del seu llibre «Política i cultura pedagògica» — l'últim llibre de Rafael Campalans — al guineu del barri de mar.

Després Campalans baixava a la platja amb els seus familiars. Era deserta, no hi havia ningú.

Ja en gairebé les dues — Cessàrea, la segona esposa, avui —, els colors de la casa que el dinar era a taula — i Campalans volgué entrar un moment a l'aigua. Eixia un pal·lid raig de sol foradant els núvols, xièscia un llavall molt fort, les ones s'ençavallaven i portaven damunt les altres.

Al lloc d'una d'elles fou arrossegat mar endins Rafael Campalans. Ja no havia de tornar viu a terra. La platja solitaria — únicament l'espuma i els fills que venien desparats — l'esser estimat i el cridaven entre plors de desesperació infinita: s'afegava sota un alé de tragèdia.

LUIS CAPEDEVILA

MES INFORMACIO DE

LES COMARQUES

TARRAGONA

Llegiu LA HUMANITAT — Si es confirmen les referències que hi ha del que es proposa als Ajuntaments que es varen reunir amb el conseller gestor de Governació de la Generalitat, la Comissió de Tarragona, els Ajuntaments esmentats hauran d'instalar uns oficines especials per a estendre el carnet electoral, els quals hauran d'esser sol·licitats per mitjà d'instància que haurà de presentar el propi interessat. No se sap, encara, si aquesta instància haurà d'anar acompanyada d'un timbre.

—Encara que no s'ha fet públic oficialment, es ja un fet la dimissió del senyor Ramon del carrer de la primera tinença de la gestora.

Com que el senyor Ramon va en representació de la gestora tarragonina a l'homenatge a Lerroux, no vol que se sapiga la seva dimissió fins que torni de Barcelona.

—A la platja de Mirall, un noi va sofrir greus ferides al cap en llançar-se a l'aigua en el lloc on existeixen plantats els famosos ferros que tantes vegades han promès terrors.

Hom comentava que potser fóra més humà arrancar aquells ferros que no perseguir els banystes per si ensenyen uns centímetres més o menys de carn.

PONTS

INAUGURACIO DE L'EDIFICI DEL CENTRE REPUBLICA

El dia 1 d'aquest mes ha tingut lloc en aquesta població la inauguració d'un edifici gran i propi del «Centre República» local. Hi assistí una gran gent, la qual demostrà a la cavernícola existent en aquesta comarca que van molt errats de comptes si es creuen que ells són encara els cicerones dels pobles. Mossèn Canut i els seus acompanyants, que vingueren l'en-

ma palesaren l'encís que per ells sentien els ciutadans d'aquesta localitat, per la qual cosa marxaren horrosament satisfets de la seva «grata» visita. En aquest edifici, únic a la comarca propietat d'una entitat republicana, hi ha una sala de festes espaiosa. La sala destinada a cafè no menys, i a més, com altres dependències necessàries per a la bona marxa de la primera entitat comarcal republicana, algunes de les quals no estan acabades encara. Tot ell encion un castell d'edifici de «des-tractar», com és el desig de les dretes monarquistes, i «reaccionaris», com s'hi troba el bany de defensa del règim que el poble s'implantà per voluntat pròpia el 14 d'abril del 1934.

En aquesta festa, val a dir-ho, no foren oblidats els que per causes que no són del cas explicar, es troben apartats de les respectives llars i dels seus llocs d'acció en defensa de la causa simpatitzant en el lema: Llibertat, Igualtat i Fraternitat.

No podem ésser extensos com voldríem; els nostres estimats lectors sabran comprendre-ho a bastant. Des d'aquestes planes LA HUMANITAT saluda fructuosa als bons amics de Ponts, que en hores de no massa llibertat d'acció han tingut prou valor per a portar a cap una obra material que pel significat moral que té és digna de tot elogi i d'honor per part dels republicans sincers que no oblidaran el llur esforç esmerçat en aquell poble.

Salut, amics de Ponts! No decaïeu en el vostre ànim de purificació dintre el vostre radi d'acció. Salut!

Dr. CASASA

BLANORRAGIA AGUDA I CRONICA, GUARIMENT TOTAL — SIFILIS, PELL, LLAGUES DE LES CAMES

Tallers, 29, entresol - D'11 a 1 de 5 a 8 - PREUS ECONOMICS

GIRONA

INCENDI D'ACCIDENT D'AUTOMOBIL

Llegiu LA HUMANITAT

—A una casa del poble de Les Preses, propietat del senyor Joan Pó, Manuel Genovès i Asperó, es declarà un incendi que adquirí ràpidament gran increment. Acudí al lloc del sinistre el servei de bombers d'Olot, i al cap d'unes hores es pogué dominar el foc. Les pèrdues ascenden a la quantitat de 4.700 pessetes.

—Al quilòmetre dos de la carretera de Les Fumoses a Olot, lloc conegut de «El Pla de l'Infern», un automòbil de la matrícula de Girona, número 5.514, totà amb un canvi de la matrícula de Barcelona, propietat de la «Papelera Olotina», resultà a aquest darrer amb desperfectes per valor d'unes 800 pessetes. L'automòbil va poder continuar el seu camí cap a Olot.

—Com a suposat autor d'un robatori de patates i alfals, ha estat detingut el veí d'Hostalets de Bas, Josep Capdevila i Bassot. Ha estat posat a disposició del Jutjat d'Instrucció d'Olot.

—Ha estat suspesa la reunió d'alcaldes que aquest matí, a les onze, havia de tenir lloc al saló de sessions de l'Ajuntament de la nostra ciutat per tal de tractar del panó de Sant.

—Els senyors interessats en aquest assumpte i que, convidats prèviament, acudíem aquest matí a l'ajuntament, s'hi suscitava que la reunió s'havia suspès fins a nou avís.

La suspensió d'aquest acte no obeeix a disposicions governatives, sinó, simplement, a la pròpia voluntat dels seus organitzadors. Fem a aquest aclariment per tal d'evitar malentesos.

Després (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

La tarda (avui) diumenge, a les sis de la tarda, s'indrà lloc a la Piscina Municipal un gran festival de natació, entre el formidable equip de primera categoria C. N. Sabadell i el C. N. Girona. El vencedor s'adjudicarà una medalla d'or.

la humanitat

LA GUERRA PER LA PAU

Les sessions de la Conferència Internacional per a la defensa del poble etiòpic

Les conclusions que la C. I. eleva a la Societat de Nacions

París, 7. — La segona sessió de la Conferència de Defensa del poble etiòpic, fou presidida per Norman Angel, Premi Nobel de la Pau. L'acompanyaven a la taula de la presidència, Sennac, secretari general de l'Associació Internacional de la Pau, diputat per París, Perney, vicelider del partit Radical-Socialista, Gabriel Cudenet, del Comitè Mundial contra la guerra.

Després de breus intervencions de la secretaria de l'Associació africana d'Amics d'Àfrica i de la representant de les organitzacions de l'Imperi Britànic, sir Norman Angel, al qual ha estat fet un xardors acolliment, ha pronunciat un discurs molt important. El gran escriptor anglès membre del partit Laborista, ha dit, entre altres coses:

«El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic, és el problema de la defensa de la Pau. Nosaltres volem l'aplicació de sancions, no per a defensar tal o qual territori, sinó pel bé de la col·lectivitat. Si avui França s'absenteja hi hauria una tal decepció a la Gran Bretanya que seria absolutament impropiable defensar el principi d'organització col·lectiva de la Pau. La capa més reaccionària de l'imperi britànic s'allunyaria de la S. de N. Però s'allunyaria també de França per a concloure una aliança amb l'alemanya hitleriana, dirigida netament contra la Unió Soviètica. Les sancions han d'esser aplicades per a conservar la pau i per a salutar la democràcia. El que ens reuneix ací, no és solament la defensa del poble etiòpic,

CAPITOL III

EL SIMBOL DE «FRIEDO»

Frederic estava taciturn, però jo no en feia gaire cabal, tota vegada que el sabia silenciós per naturalesa. Tanmateix no vaig trigar a remarcar que llançava mirades fosques i que profundes arrugues solcaven el seu front. Jo l'observava en silenci i tractava d'endevinar la causa del malhumor que transfigurava així el meu company. Sabia que hauria estat debades interrogar-lo.

Després, tot de cop, la flama que s'encengué als seus ulls, mentre els posava damunt d'Hugo, el qual corria molt content al cap dels seus gossos, va descloure'm el misteri.

Frederic estava gelós. Aquest intel·lectual, decebut d'una civilització mil·lenària, sentia gelosia del petit salvatge de pell rogenc.

Vaig sofrir un despit terrible, però no sabia dir si sofria de veure sofrir el que estimava més en aquest món, o si la desil·lusió de veure'l tan feble era el que trobava més penós.

L'espai d'un segle va durar la meua irritació sense límits contra Frederic. Un instant més tard va ésser el pobre Hugo el que vaig fer responsable d'aquest estúpida malenídia i l'hauria volgut veure al fons de la mar. Vaig sentir com les llàgrimes em pujaven als ulls i vaig haver de fer esforços sobrehumans per tal de no convertir-me en un maldador.

Frederic no n'hagué pas esment. Quan jo li parlava, moments més tard, la meua veu era perfectament natural. Va somriure novament i, per un instant, vaig oblidar totes les meves angoixes.

Quan vàrem arribar a les fonts de Floreana, no érem altra cosa que dos infants en llibertat!

La caverna encantada

Sense que gairebé ens n'adonéssim, ens havíem enfilat per la carena més alta de tota l'illa, segons deia Hugo. Esperàvem assolir l'objectiu de la nostra primera etapa, és a dir, les grutes de Floreana.

Jo esperava trobar quelcom imposant. Però una vegada més la realitat va mostrar-se'm inferior als meus somnis. La més vasta de les coves encara no amidava tres metres en quadrat i dirieu que l'havia perforada un home sol. Les cavernes naturals no eren més que forats miserables.

Confesso que vaig tenir un instant de vacil·lació abans de seguir Frederic dins aquest obscur soterrani.

Havíem oït contar històries esferifèries sobre el seu antic ocupant, un cert Watkins, criminal i somnàmbul. Tots aquells relats ens revenien a la imaginació mentre seguia el meu company pel reduït recinte.

Creia veure el malfactor arraulit en una recondada, escrutant la costa per tal de descobrir els maldadors mariners que el destí li lliurava. Tenia el costum, semblava, d'atreure a les cavernes els homes que eren prou imprudents per a apropar-se a aquesta illa.

MEMORIES DE DORA STROECKER KOERWIN

LA FUGITIVA DE LES ILLES GALAPAGOS

(Records d'un nou Eden frustrat, a les mars del Sud)

Versió catalana de JOSEP M.ª FRANCES

Copyright Opera Munc.

Aleshores, ell desamarrava el vaixell i deixava que anés a la deriva, amb la qual cosa aconseguia reduir els homes a la seva mercè i fer-ne els seus esclaus.

No vam trigar a descobrir la primera font, l'aigua de la qual, d'una puresa cristal·lina, lliscava damunt la roca i s'hi feia un lilit entremig de la lava que cobria, en molts indrets, el sol d'aquesta illa d'origen volcànic.

Un símbol del fracàs

Un arbre frutífer, amb les branques feixugament carregades de savana de manifest els esforços que havia calgut que fes un home per tal de plegar la naturalesa a les seves necessitats.

Algunes passes més enllà, una arada, bloquejada pels ceps salvatges, se'ns va aparèixer com un símbol de la inanitat de tot esforç humà en aquesta illa desolada.

Vàrem passar la nit a la cabana de Watkins, davant d'un foc que cremava en una llar primitiva.

Era un singular espectacle el que devíem oferir a la llum fantasmagòrica de les flames. Una dona blanca, grosserament vestida, un home blanc amb una barba hirsuta de molts dies i un adolescent indígena, que amb les seves històries terrorífiques, posava els cabells de punta al seu limitat auditori.

L'endemà, al matí, ens proposàvem inspeccionar la vasta plana que s'estenia al nord-est de les cavernes.

A qualsevol lloc que volguéssim instal·lar el nostre domicili, ens calien besties per a transportar els nostres efectes. Ens havien contat que els nostres predecessors tenien al seu servei tres cavalls perfectament domesticats.

No vàrem trigar a llucar-los pel mig de les altes herbes. Esperàvem per la nostra presència, vàrem emprendre el galop. Un dels va adreçar-se a les cavernes. Vàrem seguir-lo i poguérem acorralar-lo i reduir-lo. Dòcil un altre cop, no va oposar resistència.

Havíem aconseguit una bona feina i estàvem satisfets. Amb la consciència de no haver perdut pas el temps, vàrem anar, en fer-se fosc a ajocar-nos a la caverna encantada...

L'endemà Hugo va guiar-nos fins una tanca de filferro que protegia una petita clariana, completament voltada de plantes salvatges de tota mena. Era la residència de l'antic bucaner. El murmur d'un rierol va fer-me palpar el cor amb folla. Vaig reconèixer, per instint, que aquell era el lloc que anava a convertir la nostra morada. No sé com va ésser que vaig franquejar aquest retric «Friedo».

Vaig arreplegar de seguida el significat d'aquest nom i vaig sentir que el meu cor desbordava de felicitat. Era, cal dir-ho, el nom ideal per a la nostra illa.

Es componia de les primeres síl·labes dels nostres noms de pila, Frederic i Dora, alhora que el mot «Friedo», en alemany, vol dir la Pau.

Aquest nom era, doncs, el símbol de la nostra unitat i del nostre somni.

Hugo va intentar dissuadir-nos que ens establíssim allí. L'espectre de Watkins —deia— freqüentava aquell lloc. Jo creia millor que el jovent indi s'estimava més habitar prop de la pampa. Però avui comprenc que era perfectament sincer.

Més tard, quan els nòpols vingueren a enfosquir el cel per damunt de Friedo, vaig recordar moltes vegades aquell advertiment i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà Hugo va guiar-nos fins una tanca de filferro que protegia una petita clariana, completament voltada de plantes salvatges de tota mena. Era la residència de l'antic bucaner. El murmur d'un rierol va fer-me palpar el cor amb folla. Vaig reconèixer, per instint, que aquell era el lloc que anava a convertir la nostra morada. No sé com va ésser que vaig franquejar aquest retric «Friedo».

Vaig arreplegar de seguida el significat d'aquest nom i vaig sentir que el meu cor desbordava de felicitat. Era, cal dir-ho, el nom ideal per a la nostra illa.

Es componia de les primeres síl·labes dels nostres noms de pila, Frederic i Dora, alhora que el mot «Friedo», en alemany, vol dir la Pau.

Aquest nom era, doncs, el símbol de la nostra unitat i del nostre somni.

Hugo va intentar dissuadir-nos que ens establíssim allí. L'espectre de Watkins —deia— freqüentava aquell lloc. Jo creia millor que el jovent indi s'estimava més habitar prop de la pampa. Però avui comprenc que era perfectament sincer.

Més tard, quan els nòpols vingueren a enfosquir el cel per damunt de Friedo, vaig recordar moltes vegades aquell advertiment i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà Hugo va guiar-nos fins una tanca de filferro que protegia una petita clariana, completament voltada de plantes salvatges de tota mena. Era la residència de l'antic bucaner. El murmur d'un rierol va fer-me palpar el cor amb folla. Vaig reconèixer, per instint, que aquell era el lloc que anava a convertir la nostra morada. No sé com va ésser que vaig franquejar aquest retric «Friedo».

Vaig arreplegar de seguida el significat d'aquest nom i vaig sentir que el meu cor desbordava de felicitat. Era, cal dir-ho, el nom ideal per a la nostra illa.

Es componia de les primeres síl·labes dels nostres noms de pila, Frederic i Dora, alhora que el mot «Friedo», en alemany, vol dir la Pau.

Aquest nom era, doncs, el símbol de la nostra unitat i del nostre somni.

Hugo va intentar dissuadir-nos que ens establíssim allí. L'espectre de Watkins —deia— freqüentava aquell lloc. Jo creia millor que el jovent indi s'estimava més habitar prop de la pampa. Però avui comprenc que era perfectament sincer.

Més tard, quan els nòpols vingueren a enfosquir el cel per damunt de Friedo, vaig recordar moltes vegades aquell advertiment i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà Hugo va guiar-nos fins una tanca de filferro que protegia una petita clariana, completament voltada de plantes salvatges de tota mena. Era la residència de l'antic bucaner. El murmur d'un rierol va fer-me palpar el cor amb folla. Vaig reconèixer, per instint, que aquell era el lloc que anava a convertir la nostra morada. No sé com va ésser que vaig franquejar aquest retric «Friedo».

Vaig arreplegar de seguida el significat d'aquest nom i vaig sentir que el meu cor desbordava de felicitat. Era, cal dir-ho, el nom ideal per a la nostra illa.

Es componia de les primeres síl·labes dels nostres noms de pila, Frederic i Dora, alhora que el mot «Friedo», en alemany, vol dir la Pau.

Aquest nom era, doncs, el símbol de la nostra unitat i del nostre somni.

Hugo va intentar dissuadir-nos que ens establíssim allí. L'espectre de Watkins —deia— freqüentava aquell lloc. Jo creia millor que el jovent indi s'estimava més habitar prop de la pampa. Però avui comprenc que era perfectament sincer.

Més tard, quan els nòpols vingueren a enfosquir el cel per damunt de Friedo, vaig recordar moltes vegades aquell advertiment i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

separar i abatre per tal d'exemplar els nostres dominis.

L'endemà al matí Hugo ens va preparar te amb herbes que expel·lien un agradable aroma. Val a dir que aquella infusió no tenia res a veure amb el te que estàvem acostumats a beure a Europa i per tal de poder-lo absorbir vam tenir necessitat d'afegir-hi, copiosament, suc de llimona.

Veient que ensucrava la meua tassa, Frederic va tenir un moment d'ironia.

LA INQUIETUD DEL MON: ETIOPIA

HAILE SELASSIE
Emperador d'Etiòpia

Abissínia, regne situat al NE d'Àfrica, és conegut a Egipte i a Núbia amb el nom de Beled el Jabesch o Beled el Jabsha, encara que en el llenguatge nacional d'Abissínia se l'anomena Etiòpia o Itiopia, puix que aquell es deriva de la paraula Habesch, Habex o Habaxa, que significa «multitud» i «raça barrejada».

Africa dividida

L'extensió aproximada d'Àfrica és de 18.440.140 quilòmetres quadrats, dividida en la següent proporció:

França	6.383.884	=	35.440.500	habitants
Anglaterra	5.486.194	=	47.251.900	»
Itàlia	1.523.295	=	2.210.000	»
Bèlgica	1.483.631	=	11.500.000	»
Portugal	1.267.261	=	6.604.950	»
Espanya	207.071	=	784.300	»
Egipte	563.150	=	15.000.000	»
Etiòpia	563.150	=	10.000.000	»
Liberia	72.405	=	1.750.000	»

Si Mussolini aconseguís ocupar Etiòpia equivaldria al fet que Itàlia anexionés una extensió tres vegades superior a la de la metròpoli.

Itàlia conquistà Eritrea durant els anys del 1882 a 1889, i començà l'ocupació de la Somàlia italiana el 1885, que no acabà fins el 1905. El 1911, a conseqüència de la guerra amb Turquia, s'apoderà de Líbia. Fa alguns mesos França cedi a Itàlia una franja de territori al llarg de la frontera sud de Líbia.

L'enorme cost que Itàlia està obligada a sostenir, es comprèn en saber que solament els drets de pas pel Canal de Suez de les seves embarcacions militars, importen la suma de 74.000.000 de pessetes durant els tres últims mesos. Les despeses extraordinàries per la campanya d'Abissínia passen dels 1.500 milions de liras.

La moneda nacional d'Etiòpia és el «thaler», que es cotitza al

volant de 4'25 liras. Per espai de diverses generacions el «thaler» ha estat encunyat a Viena.

Parla l'Emperador

Paraules de Haile Silassie I, emperador d'Etiòpia: «La nostra actitud davant les aspiracions polítiques i territorials d'Itàlia és la mateixa que sostingué el nostre il·lustre antepassat, el rei Menelik, el qual va prometre que no romandria inactiu si potències estrangeres volguessin apoderar-se de la nostra pàtria. Tenim fe en un arranjament pacífic que estigui d'acord amb el pacte Briand-Kellog i el nostre tractat amb Itàlia signat el 1928. Si això fracassa nosaltres resistirem amb les armes la intrusió italiana».

Què és Abissínia

No és Abissínia un país fàcil d'anexionar —escriu David Lloyd George—. És una fortalesa natural, un alt planell enllaçat únicament a través d'amples franges de cents de milles semidesertes, tropicals i castigades per les febres. Els agressors que haguessin de carregar les seves forces i provisions a través d'aquest cinyell difícil, i forçar els ports que entrellacen les muntanyes, es trobarien amb gran desavantatge contra un enemic àgil i amb la tàctica tenaç de les guerrilles. A més, els abissinis no són gent servil o una tribu salvatge primitiva. Fa mil tres-cents anys que refusaren les hordes de l'Islam, i nou-cents anys més tard tingueren a ratlla el turc. Fa quaranta anys Itàlia intentà la conquesta allà on altres races conquistadores s'havien estrellat, i sofrií un gran fracàs a Adua.

Possibles moviments de l'exèrcit italià

B. H. Liddell Hart, un dels experts militars anglesos de més autoritat, ha publicat un estudi de les operacions que possiblement empraria l'exèrcit italià si comença la conquesta d'Abissínia. Extractem els conceptes més interessants:

Es d'esperar que la invasió comenci partint d'Eritrea. Un

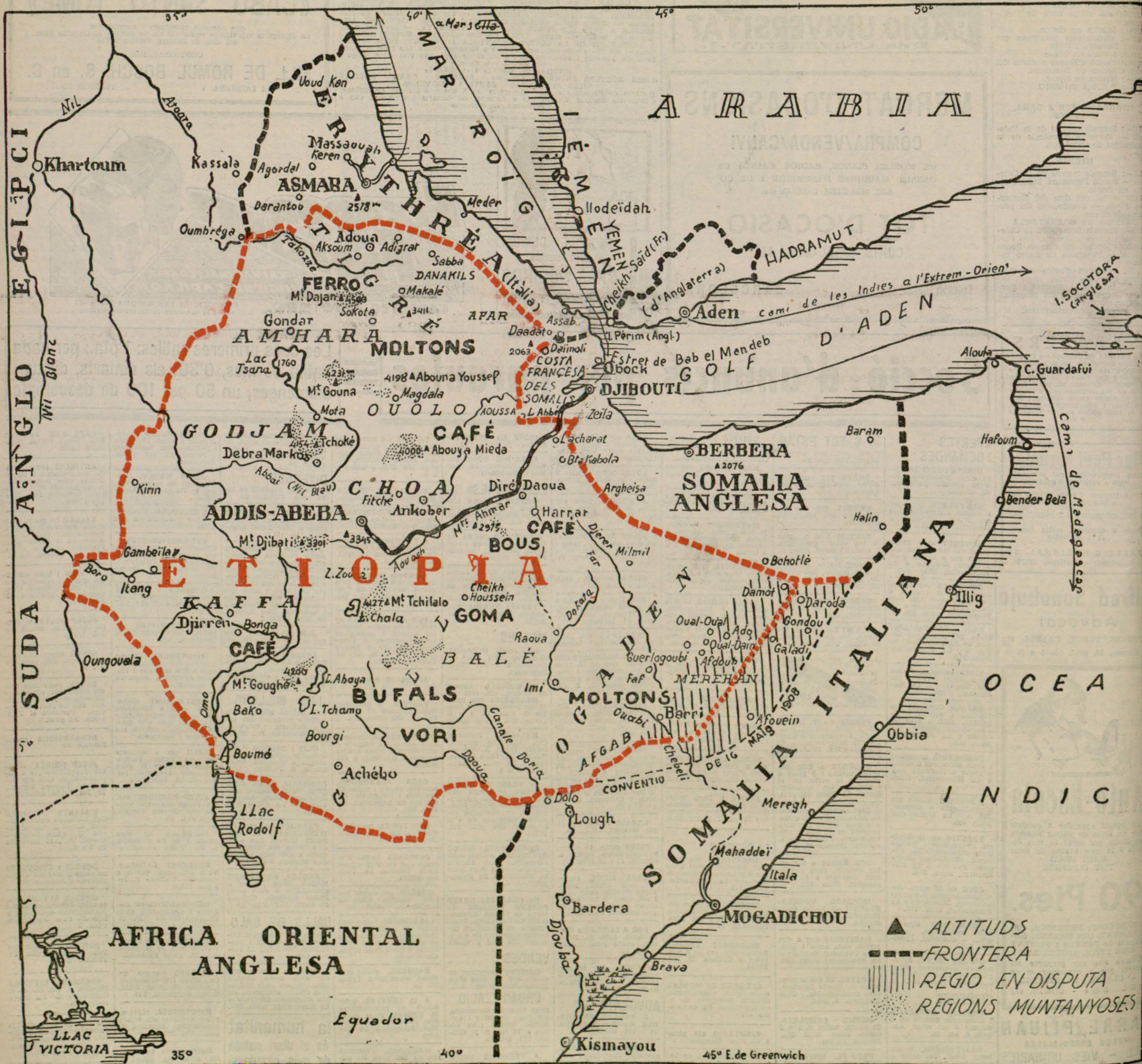
avang sortint de Massawa per tal de caure damunt Magdala, amb direcció al Sud i amb l'objecte d'atreure el gros de les tropes abissinis. Aquesta operació és probable que coincideixi amb un moviment envoltant de flanc que partiria de la part sud d'Eritrea i que agafaria als nadius per la reraguardia. Encara que aquesta zona no és propícia a mantenir grans nuclis de tropes, és millor que emprendre l'ofensiva en línia directa a través de la zona muntanyosa que hi ha entre Massawa i Magdala. Aquest moviment combinat es completaria amb la marxa d'efectius italians procedents de Somalilàndia. D'aquesta manera s'aconseguiria dividir els contingents abissinis, especialment si els italians s'internessin el suficient per tal d'amençar Harar, nom de la província en la qual habita l'emperador.

L'aviació no és efectiva

Un altre estudi de les condicions que presenta Etiòpia per a l'aviació, considera que aquest mitjà d'atac no ofereix l'efectivitat destructiva que té en regions poblades. Addis Abeba, la capital, es troba a 8.000 peus sobre el nivell de la mar. En aquestes condicions —informa dit estudi— està fora de l'abast dels avions, mentre les tropes italianes no avancen, encara que a mesura que s'internin les dificultats militars augmenten.

Un fet important

Un fet bàsic que s'ha ocultat al poble italià és que la principal xarxa de rius i valls d'Etiòpia és cap el Nil i el Sudan angles, en lloc de dirigir-se al nord, o sia cap a l'Eritrea italiana. En conseqüència, és natural que les relacions econòmiques de l'Etiòpia occidental, la part més fèrtil del regne, siguin amb el Sudan. Els observadors coneixedors de la situació es pregunten si, al cap i a la fi, no serà Anglaterra la nació que recollirà els fruits del suposat desenrotllament d'Abissínia sota el control italià.

Llegiu avui i cada dia LA HUMANITAT, el vostre diari